

shrnutí problematiky stylu a základních přístupů, které byly uplatněny v semináři:

Karel Hausenblas: *Od tvaru k smyslu textu. Stylistické reflexe a interpretace*, Praha 1996

Petr Mareš: *Styl, text, smysl. O slovesném díle Josefa Čapka*, 1989

- funkční stylistika obohacená o sémiotiku a teorii komunikace – nejedná se tedy jen o prostředky jazykové, ale rovněž o otázky po vztahu stylu a významu ⇒ styl tedy není jen „sumou odlišností“, ale principem výstavby textu: „Jazykovým stylem rozumíme charakteristický a jednotný princip organizace, výstavby jazykových projevů, projevující se ve všech jeho plánech ve výběru, uspořádání a eventuálním přizpůsobení systémových prostředků jazyka (zřídka tvorbou nových)“ (Hausenblas)

stylotvorné prostředky – prostupují všechny roviny textu:

- paralingvální (fonické, grafické): tempo řeči, barva a velikost písma, konvence v poezii
- jazykové: fonetické, lexikální, syntaktické (jednoduchá vs. složitá souvětí)
- tektonické: opakování, gradace, kontrast, kompoziční rovina
- tematické: vztah motivu a tématu, tematická výstavba textu

druhy stylu rozlišujeme podle:

- stupně zobecnění: singulární – autorský
- stylotvorných faktorů: jaká je funkce sdělení (např. průvodce po městě vs. básnický cestopis)
- společenské prestiže: vysoký – nízký
- dominantních rysů ztvárnění: lapidární – složitý, jasný – temný

Zdeněk Kožmín: Styl a obsah, in: *Umění stylu*, Praha 1967

„Jazyk díla ještě není styl, stylem se stává teprve v sepětí s ostatními složkami celku.“: „Které složky jsou vlastně nositeli stylu? Zdá se, že literární styl je možno považovat za svérázný aspekt formy. Styl je ovšem *zvláštním způsobem* pojatá a vnímaná forma. Tímto specifickým prizmatem, jímž se forma „mění“ ve styl, je *jazyk* díla. Stylem tedy budeme rozumět takovou organizaci složek díla, v níž zaujímá jazyk specifickou „tmelící“ funkci. Není proto styl prostě souhrnem složek díla, v nichž přísluší jazyku úloha jako jakékoli jiné složce, nýbrž jazyk je vlastní průmětnou, kde se odrážejí vztahy jednotlivých složek. To ovšem neznamená, že jazyk je vždycky *dominantou* stylu, neboť v řadě děl může stát v „pozadí“, avšak jazyková výstavba je *nezbytnou* složkou díla a problém stylu nastoluje každé literární dílo.“

„Při stylistické analýze není nutné vysledovat všechny vztahy mezi jazykem a ostatními komponentami díla, nýbrž podstatné je určit základní princip, jímž se jazyk podílí na hlavním směřování významové výstavby.“